ESPERANTO PANORAMA




Tweemaandelijks
tijdschrift
16de jaargang
nr. 93 (3)
mei-juni 1985

## ESPERANTO, JE VRAAGT MAAR! (2)

In ons vorige nummer beantwoordde Claude Piron drie veel voorkomende vragen over het Esperanto. Ook voor dit nummer heeft hij nog èen aantal antwoorden in petto. De Nederlandse vertaling is van P. Kempeneers.

**Zou het voor de mensheid geen verschrikkelijk verlies zijn als het Esperanto alle talen zou vervangen?**

a) Esperanto heeft nooit de bedoeling gehad om andere talen te vervangen. Esperanto wil alleen een communicatiemiddel zijn voor mensen die verschillende talen spreken.

b) Esperanto verzet zich niet tegen de studie van andere talen als middel tot culturele verrijking. In de veronderstelling dat Esperanto de gewone communicatietaal zou worden voor alle volkeren, dan nog zal men doorgaan met vreemde talen te leren om een bepaalde beschaving beter te leren kennen. De keuze van een taal zal dan echter worden gedaan uit culturele belangstelling.

**Bevordert de invoering van het Esperanto de werkloosheid?**

a) In geen geval bij de taalleraars, zoals we hierboven hebben aangetoond.



b) In de internationale organisaties kan de invoering van Esperanto slechts geleidelijk aan gebeuren. Gedurende minstens 20 jaar blijven tolken en vertalers nodig, maar wel in afnemende mate. De opengevallen posten verdwijnen door een natuurlijke afvloeiing ten gevolge van de pensioenleeftijd. Een ander gedeelte zal wel herschoold moeten worden.

c) Mensen die een vreemde taal beheersen, zullen geen moeite hebben om Esperanto te leren. Veeltalige secretaressen, reisleiders, hostessen e.d. zullen wel Esperanto moeten leren, maar het voordeel dat ze hebben door hun kennis van andere talen zal nooit verloren gaan.

**Is Esperanto niet te veel 'Europees'?**

a) De klankrijkdom van het Esperanto doet ons denken aan Italiaans. Deze taal wordt vanuit fonetisch standpunt als de helderste taal ter wereld beschouwd. Om deze reden verkiezen veel musici het Ita-

*(vervolgt op blz. 3)*

*ESPERANTO - PANORAMA*
*Tweemaandelijks tijdschrift uitgegeven door de Vlaamse Esperantobond v.z.w.*

**Redactie en administratie België**
Frankrijklei 140, 2000 Antwerpen.
☎ (03) 234.34.00.

**Administratie Nederland**
Esperanto-Centrum Nederland, Riouwstraat 172, 2585 HW Den Haag.

**Abonnementen**
*Gewoon abonnement:* 120 fr. in België, 6,60 *f* in Nederland en 150 fr. of 8,25 *f* voor alle andere landen.

*Steunabonnement:* 240 fr. in België, 13,20 *f* in Nederland en 300 fr. of 16,50 *f* voor alle andere landen.

*Vijfjarig abonnement:* 480 fr. in België, 26,40 *f* in Nederland en 600 fr. of 33 *f* voor alle andere landen.

*Vijfjarig steunabonnement:* 880 fr. in België, 52.80 *f* in Nederland en 1 200 fr. of 66 *f* voor alle andere landen.

*Levenslang abonnement:* 2 800 fr. in België, 165 *f* in Nederland en 3 000 fr. of 206,25 *f* voor alle andere landen.

*Levenslang steunabonnement:* 6 000 fr. in België, 330 *f* in Nederland en 7 500 fr. of 412,50 *f* voor alle andere landen.

**Advertenties**
1/1 blz. 2850 fr.* of *f* 165
1/2 blz. 1550 fr.* of *f* 90
1/3 blz. 1200 fr.* of *f* 70
1/4 blz. 850 fr.* of *f* 50
1/8 blz. 500 fr.* of *f* 29
Kleine advertenties 15 fr.* of *f* 0,90 per woord.
Identieke advertenties in 6 opeenvolgende nummers: 5 × de prijs van 1 advertentie.
Reductie voor Esperanto-organisaties: 33 %.
Toeslag voor vergroten of verkleinen van een tekening: 300 fr. * (éénmalig).
(* + 19 % BTW)

**Rekeningen**
*Voor België:* 402-5510531-55 t.n.v. Vlaamse Esperantobond, Antwerpen.
*Voor Nederland:* 3583975 t.n.v. Esperanto-Centrum Nederland, Den Haag.

**Redacteur**
Paul Peeraerts.

**Verantwoordelijke uitgever**
Paul Peeraerts, Frankrijklei 140, 2000 Antwerpen.

**Esperanto-Panorama verschijnt** de 1ste van iedere oneven maand.

**Bijvoegsels** bij Esperanto-Panorama worden slechts toegestaan als ze keurig gedrukt zijn en in onberispelijk Nederlands of Esperanto opgesteld. De kosten door het bijvoegen van het drukwerk veroorzaakt, worden gefactureerd.

**Teksten voor publikatie** moeten op het redactie-adres toekomen uiterlijk de 1ste van de even maand.

De redactie heeft het recht ingezonden teksten, advertenties of bijvoegsels te weigeren. In geval van discussie beslist het Bestuur van de Vlaamse Esperantobond.

**Overname van artikels** is vrij, op voorwaarde dat een presentexemplaar aan de redactie wordt gezonden.

ESPERANTO - PANORAMA

## BONDSNIEUWS

### Schenkingen

*Wij danken zeer hartelijk:*

| | |
|---|---|
| Huybrechts W. | 49 |
| Symoens E. | 1 424 |
| Waterinckx M. | 1 250 |
| Vandenbussche R. | 1 250 |
| Durwael I. | 10 000 |
| D'Hondt E. | 13 250 |
| Matthysen P. | 1 250 |
| De Taey M. | 1 250 |
| Van Ingelgem H. | 1 250 |
| Van Damme G. | 1 000 |
| Steenhout R. | 1 254 |
| Roels G. | 175 |
| Claesen A. | 1 250 |
| Celens M. | 1 250 |
| Marchal G. | 1 250 |
| Nelis K. | 1 250 |
| Bovendeerd J. | 1 400 |
| Demesmaeker L. | 400 |
| De Roover R. & P. | 2 250 |
| Anoniem | 24 000 |
| Ulrichs L. | 300 |
| Corthouts M. | 1 250 |
| Hermans J. | 1 250 |
| Jamart E. | 1 250 |
| Schroeyers G. | 1 250 |
| Vandenbergh J. | 1 250 |
| Vandenbempt F. | 1 500 |
| Tilmont A. | 1 250 |
| Thaey P. | 1 250 |
| Cauberghe A. | 1 250 |
| Mols K. | 1 000 |
| Duthoy R. | 1 250 |
| Lorent J. | 1 975 |
| Demonty M. | 280 |
| Van Eecke E. | 1 250 |
| Vanhoorne-Zoete A. | 175 |
| De Bondt R. | 1 250 |
| Claesen G. | 1 250 |
| Boehme E. | 1 500 |
| Callebaut L. | 1 250 |
| Alberto M. | 1 250 |

*(vervolg op laatste blz.)*

liaans. We doen er daarom goed aan om in het Esperanto de rijkdom aan heldere klinkers te onderstrepen.

b) De Esperantowoordenschat bestaat uit een beperkt aantal wortels. Hiervan kan men zelf de nodige woorden afleiden. Om 7 500 woorden te vormen voor dagelijks gebruik, volstaan 700 wortels, samen met de regels voor de afleiding. De wortels komen uit Europese talen, vooral uit het Latijn. Latijnse stammen liggen immers aan de basis van veel woorden in andere talen, ook in het Russisch, Duits of Indonesisch. Verder putte het Esperanto uit de Germaanse en zelfs uit de Slavische taalgroep.

c) Belangrijker zijn de dieper liggende taalstructuren van de grammatica en de woordvorming. Zij zijn het die het leergemak van het Esperanto bepalen. Deze structuren steunen op de volgende principes:

– Volkomen onveranderlijkheid der monemem. Dit zijn de bouwstoffen der woorden: wortels, voor- en achtervoegsels, uitgangen. Juist deze onveranderlijkheid is het meest opvallende kenmerk van isolerende talen als Chinees of Viëtnamees.
– Nauwkeurige aanduiding van de functie van elk woord in de zin. Dit kenmerk komt vooral voor in agglutinerende talen als Turks en Japans.
– Combinatiemogelijkheden der monemen tot in het oneindige. Dit kenmerk vinden we terug in isolerende en agglutinerende talen. Door deze "dieptestructuren" leunt het Esperanto dichter aan bij de Aziatische en Afrikaanse talen, dan bij de Europese.

**Gaat elk volk het Esperanto niet op zijn manier gebruiken?**

Neen. Een taal dient als communicatiemiddel. Ze bevat in zichzelf "regelende mechanismen", die haar eenheid verzekeren. Een taal valt niet uiteen in dialecten als de communicatie niet onderbroken wordt. Engels ging in Amerika afwijken, doordat de contacten tussen Amerika en Engeland in het verleden schaars waren. Sedert de ontdekking van film en televisie komen beide taalvormen, Amerikaans en Engels, weer dichter bij elkaar. Dezelfde ontwikkelingsgang vertoont het Esperanto: 50 jaar geleden waren de verschillen tussen de gebruikers in andere landen groter dan nu.

**Je wilt me doen geloven dat je in het Esperanto zowat alles kunt uitdrukken. Kun je gelijk welk woord of uitdrukking vertalen?**

Kun je dat ook in andere talen als Engels, Frans, Duits...? Natuurlijk niet. Vertaal eens letterlijk in het Frans "spijkers op laag water zoeken". Beroepsvertalers zoeken soms uren om een vreemde uitdrukking zo correct mogelijk in hun moedertaal weer te geven. Ook in het Esperanto kan je gelijk welke uitdrukking weergeven, al is het met een omschrijving. Het is immers in geen enkele taal mogelijk om ieder woord uit een andere taal letterlijk om te zetten. Zo kan je bv. het Nederlandse woord "pesten" (met de bijgedachte aan "pest") niet letterlijk in het Frans of Engels weergeven. Men kan echter wel een omschrijving geven of het woord vervangen door één dat nagenoeg dezelfde betekenis heeft. Als de Eskimo's een aantal woorden hebben om verschillende soorten "sneeuw" aan te duiden, kan men wel gelijkaardige vertalingen zoeken in het Nederlands: "natte sneeuw, poedersneeuw, jachtsneeuw", enz. Maar het Nederlands, dat al deze variaties niet nodig heeft, zal onmogelijk al de woorden van de Eskimo's letterlijk kunnen vertalen. Het Frans heeft woorden voor het begrip "iemand die tot hetzelfde land behoort" (*compatriote*), "tot dezelfde ploeg" (*coéquipier*), "tot dezelfde godsdienst" (*coreligionnaire*). Omgekeerd echter heeft het Frans geen woord om letterlijk het Esperantowoord *samrasano* ("persoon die behoort tot hetzelfde ras") te vertalen. Het Nederlands zal in dit geval geen afleiding gebruiken, maar een samenstelling: "rasgenoot".

**Eerlijk: Is Esperanto op dit ogenblik nuttig?**

Dat hangt ervan af, als je vraagt: waar, wanneer en waarom? Als je het «Jaarboek» bezit van de Universele Esperantovereniging, dan is Esperanto dikwijls nuttiger dan het Engels in een Pools, Japans of Frans stadje. Zelfs in hoofdsteden kan het Esperanto nuttiger zijn dan het Engels, als

je wil kennismaken met het lokale leven, buiten de grote hotels of de dunne bovenlaag der zakenlui. Esperanto verspreidt zich langzaam maar zeker. Met Esperanto gaat het zoals met de telefoon: hoe meer mensen een telefoon bezitten, hoe nuttiger een telefoon is. Daarom is het wel jammer, dat nog niet meer mensen Esperanto leren.

**Is de invoering van Esperanto geen utopie? De grote mogendheden zullen het toch nooit doen?**

Niemand kan de toekomst voorspellen. Toen de Arabische landen hun olieprijzen drastisch verhoogden, zodat een internationale crisis uitbrak, was iedereen hierover verbaasd: economen, politici, journalisten. Zoek het maar eens op: je vindt geen enkel artikel waarin dit voorzien werd. Wie had kunnen voorzien welke beweging in Polen zou ontstaan? Wie had in 1960 kunnen vermoeden, dat in 1978 de pokken van de aardbol verdwenen zouden zijn?

Als men in de huidige wereld de toestand onder ogen neemt met betrekking tot de communicatie via taal, dan stelt men vast dat de voorwaarden rijp zijn om een taal als Esperanto te aanvaarden. Het voorbeeld van de pokken toont aan dat, als eenmaal de voorwaarden vervuld zijn, het slechts een kleine inspanning kost om ze volledig uit de wereld te helpen. Maar, zelfs als de landen in de wereld *niet* alle hens aan dek roepen om het talenprobleem op korte termijn op te lossen, dan nog zal Esperanto langzaam maar zeker groeien, weliswaar met hoogten en laagten. De menselijke vooruitgang gebeurt nu eenmaal niet altijd rechtlijnig. De huidige snelle verspreiding van de internationale taal in landen als China en Iran laat hierover het beste vermoeden.

**Elke taal heeft een geest, een soort van ondefinieerbaar genie. Een kunstmatige taal als Esperanto heeft dat niet. Volstaat dit niet om het Esperanto als taal onaanvaardbaar te maken?**

Leer Esperanto, maak je vertrouwd met zijn letterkunde, poëzie en liederenschat. Woon eens een discussie bij in deze taal. Pas dan zul je merken, dat Esperanto net als elke taal een eigen persoonlijkheid heeft, een eigen geest.

Wat het genie van een taal bepaalt, is enerzijds haar geschiedenis alsmede de geschiedenis van de gemeenschap die de taal gebruikt, en anderzijds haar dieptestructuren, de taalkundige principes die er de grondslag van uitmaken. Esperanto heeft ook zijn geschiedenis. Esperanto is de uitdrukking van de wil van een massa mensen, die behoren tot de meest verscheiden volkeren, om met elkaar op een voet van gelijkheid te communiceren. Esperanto werd vervolgd door de tsaar, de keizer van China, Hitler, Stalin, Salazar, de Japanse Zwarte Draak, de Britse koloniale administratie. Nog steeds lijdt het onder vooroordelen: veel taalkundigen en intellectuelen hebben de taal a priori veroordeeld. Anderzijds ontstond bij de beoefenaars een gevoel van solidariteit. Deze geschiedenis maakt een integrerend deel van de taal uit. Hierbij komt dat de taalstructuur het Esperanto een heel bijzondere geest verschaft. Heel wat eigen scheppingen drukken begrippen uit die in andere talen slechts omschreven kunnen worden. Enkele voorbeelden: *kisinda* = wat waard is gekust te worden; *gesolaj* = twee mensen van verschillend geslacht die samen alleen zijn; *krokodili* = een nationale taal spreken in een situatie waar men beter Esperanto zou gebruiken; *kaprejo* = een omheining om geiten samen te houden, bv. in een Afrikaans dorp. Ook de soepelheid waarmee men zinnen kan bouwen, karakteriseert in grote mate het Esperantogenie.

**Men verwijt het Esperanto soms dat het bestaat uit een mengelmoes van talen.**

Als je het Esperanto taalkundig ontleedt, zul je merken dat de taal homogener is dan heel wat andere talen, homogener dan bijv. het Engels. Inderdaad, elke taal bevat woorden van zeer verscheiden afkomst, ook het Esperanto. De verscheidenheid van de afkomst der woorden wordt in de internationale taal echter tot één geheel gesmeed door de eigen taalstructuur. Wie het eenmaal heeft geleerd, weet dat deze structuur volledige voldoening schenkt.

## GROEPSLEVEN EN INFORMATIEADRESSEN

Teksten voor het volgende nummer van Esperanto-Panorama moeten op de redactie toekomen voor 1 juni. De publikatie van redactionele teksten gebeurt gratis. Voor adverteerders zie onze tarieven op blz. 2.

### AALST
**Esperantogroep "La Pioniro" ☆**
*Inlichtingen:* de heer E. D'Hondt, Wilgstraat 25A, 9440 Erembodegem, ☎ (053) 77.44.97.
*Bijeenkomsten:* de laatste dinsdag van de maand in de jeugdbibliotheek, Kattestraat 31 (2de verdieping).

### ALKMAAR
**NEA-Sekcio**
*Inlichtingen:* mevr. F. Bakker-Kroon, Meester Quantplein 2, 1862 GB Bergen, ☎ (02208) 4582.
*Bijeenkomsten:* de 3de maandag van de maand.

**Degelijk informatie over Esperanto?**

De Vlaamse Esperantobond biedt u vijf brochures aan:

- Claude Piron, *Esperanto, een Europese of een Aziatische taal?*, 1979, 36p.
- Edward Symoens, *De sociologische, pedagogische en kulturele waarde van het Esperanto*, 1984, 48p.
- Helmar Frank, *De propedeutische waarde van de Internationale Taal Esperanto*, 1984, 16p.
- Claude Piron, *Esperanto, je vraagt maar*, 1985, 24p.
- Paul Peeraerts (red.), *Esperanto vandaag*, verschijnt in mei 1985.

Prijs per brochure 100fr. (ledenprijs 89fr.) + verzendingskosten. Vermindering voor grote hoeveelheden. Verkrijgbaar bij de Vlaamse Esperantobond en bij alle goede boekhandels.

### ALMELO
**NEA-Sekcio**
*Inlichtingen:* mevr. A.J.B. Vrolijk-Hemelman, Hofkampstraat 33, 7607 NB Almelo.
*Bijeenkomsten:* de 3de woensdag op het bovenstaande adres.

### AMSTERDAM
**Samenwerkingscomité**
*Bijeenkomsten:* AKKE-konversatie-bijeenkomsten elke dinsdag om 20 u. in het Centraal Station, laatste deur op het eerste perron (oostzijde, 2b) in, daarna 1 verdieping hoger.
*Inlichtingen:* J.A. Hardeveld, ☎ (075) 28.70.18.

### ANTWERPEN
**Koninklijke Esperantogroep „La Verda Stelo", v.z.w. ☆**
*Inlichtingen:* ☎ (03) 234.34.00 ⌕ (kantooruren) of 440.30.92 ('s avonds).
*Bijeenkomsten:* hebben plaats in het Esperantocentrum, Frankrijklei 140 (1ste verdieping), 2000 Antwerpen, elke vrijdagavond om 20 u. Het clublokaal is open vanaf 18 u.
*Programma:*

- 3 mei: „El la vivo de utila i...!". Viering van de hr. Frans Van Dooren. De auteur vertelt belangrijke episodes uit zijn leven.
- 10 mei: INTERNATIONALE AVOND: „Varsovio", voordracht met dia's door de hr. en mevr. Klünder (Duitsland).
- 17 mei: „Oblikva sketilo dum la 'Elfstedentocht'", voordracht met dia's door de hr. Bob Venhuizen (Nederland).
- 24 mei: „TEJO kaj la Internacia Junulara Jaro", voordracht door de hr. Alex Humet (Spanje).
- 31 mei: „Ferii en Italio", diasonorama door de hr. Marcel Aerts (Hasselt).
- 7 juni: „La malvenko de Antverpeno", geschiedkundige schets door de hr. F. Roose (Brugge).
- 14 juni: INTERNATIONALE AVOND: „Kabareda vespero", verzorgd door 12 kinderen uit Suffolk, o.l.v. de hr. Ron Burton (Groot-Brittanië).

- 21 juni: „Ruĝa betosupo", voordracht met dia's over Polen, door de hr. Bob Venhuizen (Nederland).
- 28 juni: „Vivo kaj verkaro de Jef Schampaert", voordracht door Reinhilde Dehoux (Puurs).

**Vlaamse Esperantobond**
Frankrijklei 140, 2000 Antwerpen, ☎ (03) 234.34.00 ⌀
*Kantooruren:* Van 9.00 tot 12.30 en van 13.30 tot 17.00 u. Op vrijdag bovendien van 19.00 tot 20.00 uur.

### BERINGEN
**Beringse Esperantogroep ☆**
*Inlichtingen:* De hr. Beckers, Rozenlaan 5, bus 1, 3950 Beringen. ☎ (011) 42 10 78.
*Bijeenkomsten:* de 2de donderdag aan de Rozenlaan 5.

### BEVERWIJK
**Esperanto-grupo**
*Bijeenkomsten:* dinsdagavond eens per maand, t.h.v. mevr. N. Reinders, Zwaansmeerstraat 48, 1946 AE Beverwijk, ☎ (02510) 31079. De groep is onafhankelijk.

### BLANKENBERGE
**Blankenbergse Esperantogroep ☆**
*Inlichtingen:* De heer Marmenout, Helm weg 7, 8300 Knokke-Heist 1, ☎ (050 60 55 35.

### BODEGRAVEN
**Stichting Esperanto bij het Onderwijs**
*Inlichtingen:* Hollandshof 70, ☎ (01726) 12141

### BRUGGE
**Brugse Esperantovereniging „Paco kaj Justeco" ☆**
*Inlichtingen:* De hr. F. Roose, St.-Claradreef 59, 8000 Brugge, ☎ (050) 33 19 81.
*Bijeenkomsten:* hebben plaats in „Hof van Watervliet", Oude Burg 4, 8000 Brugge.

**Bruĝa Grupo Esperantista – Reĝa Societo ☆**
*Inlichtingen:* R. Rotsaert, Visspaanstraat 97, 8000 Brugge, ☎ (050) 33.00.04.
*Jeugdverantwoordelijke:* André Ruysschaert, Ganzestraat 89, 8000 Brugge.



### BRUSSEL
**Brusselse Esperantogroep**
*Inlichtingen:* De heer Marc Demonty, Missionarissenlaan 39, b 5, 1080 Brussel, ☎ (02) 520.19.44
*Bijeenkomsten:* Iedere dinsdag van 18.15 tot 19.45 u.

**Belga Esperantista Fervojista Asocio**
*Inlichtingen:* de hr. de Sutter, Pijnbomenweg 4, 1180 Brussel.

**Europees Esperantocentrum**
*Inlichtingen:* Montoyerstraat 37, b 24, 1040 Brussel, ☎ (02) 513.59.95 (antwoordapparaat).

### DEN HAAG
**NEA-Sekcio**
*Inlichtingen:* Mevr. I.M.J. Dijkhoff-Lenze, van Trigtstraat 20, 2597 VZ Den Haag, ☎ (070) 24.39.23.
*Bijeenkomsten:* de 2de en 4de woensdag om 20 u. in het Esperantohuis, Riouwstraat 172.

**TANEF (Naturamikoj-esperantistoj)**
*Inlichtingen:* De hr. G. van der Horst, Hengelolaan 1158, 2544 GT Den Haag, ☎ (070) 66.65.47.

## DEVENTER
**NEA-Sekcio**
*Inlichtingen:* J.S. Douma, Rembrandtkade 177, 7412 HL Deventer, ☎ (05700) 18304.
*Bijeenkomsten:* de 2de en 4de woensdag.

## DEURNE
**Arbeidersesperantisten**
*Inlichtingen:* J. Bonte, Ruggeveldlaan 635, b 2, 2100 Deurne, ☎ (03) 324 00 11.
*Bijeenkomsten:* de 3de dinsdag om 20 u., kasteel «Bisschoppenhof», Spanhovenstraat.

## DIEMEN
**Internacia Amikeco**
*Inlichtingen:* F.L.E., Vlasdonk 1, 1112 JD Diemen ☎ (020) 909094.

## EDEGEM
*Inlichtingen:* de heer Durwael, P. Gilsonlaan 5, 2520 Edegem, ☎ (03) 440.30.92.

## EINDHOVEN
**Esperanto-Klubo Eindhoven**
*Inlichtingen:* de heer R. Bossong, Floraplein 23, 5644 JS Eindhoven, ☎ (040) 11.41.62.
*Bijeenkomsten:* de 2de donderdag om 20 uur in Aktiviteiten-Centrum „Henriette Roelants", Corn. Dankertstraat 2.

## GENT
**Genta Esperanto-Grupo „La Progreso"** ☆
*Inlichtingen:* Katja en Arpad Lödör, Peter Benoitlaan 117, 9219 Gentbrugge, ☎ (091) 30.16.77.
*Bijeenkomsten:* iedere maand bestuursvergadering (datum wordt onderling overeengekomen) en iedere 4de vrijdag in de A.S.L.K., ingang Korte Meer, te Gent.
*Programma:*
- zaterdag 18 mei: Aangename en leerrijke voetzoektocht doorheen een gedeelte van Gent. Vertrek tussen 14u30 en 15u30 aan de Veneziana, nabij het Gravensteen. Men kan nadien ter plaatse een maaltijd naar keuze bekomen.
- dinsdag 21 mei: Conversatie-avond, 18u30 in de Volkshogeschool.
- vrijdag 28 juni: Voordracht met dia's door Nancy Haegebaert over haar Esperanto-reis naar Polen, te 20 uur in de zaal A.S.L.K., ingang Korte Meer.

Dat de Gentse groep niet enkel plaatselijk aktief is, blijkt opnieuw: momenteel zijn reeds minstens zes leden ingeschreven voor het kongres in Augsburg. Het is overigens niet uitgesloten dat de groep binnenkort met een eerder ongewoon probleem te kampen krijgt: het lokaal waar men gewoonlijk samenkomt is geschikt voor maximum 20 personen en de voorbije maanden werd dit getal herhaaldelijk overschreden.

## GRONINGEN
**NEA-Sekcio**
*Inlichtingen:* Esperanto-Centrum, Berkelstraat 5, 9725 GT Groningen, ☎ (050) 25.98.46.
*Bijeenkomsten:* in het Wijkgebouw Helperkerk, Waldeck Pyrmontplein 13, ☎ (050) 26.00.49.

**UJE (afd. Groningen van de Nederlandse Esperantojeugd)**
*Inlichtingen:* Coranthijnestraat 69, 9715 RG Groningen, ☎ (050) 77.59.54.

## HAARLEM/HEEMSTEDE
**NEA-Sekcio „Komprenado faras pacon"**
*Inlichtingen:* G. Duivis, Kemphaanlaan 3, 2104 BK Heemstede, ☎ (023) 28.46.02.

## HASSELT
**Esperanto Hasselt** ☆
*Inlichtingen:* De hr. Marcel Aerts, Lazarijstraat 122, 3500 Hasselt. ☎ (011) 25 34 67.
*Bijeenkomsten:* In het Cultureel Centrum, Kunstlaan 5.
- 6 mei: Teksten vertalen en/of analyseren.
- 20 mei: «Unupersona montrado» (One Man Show) door J. Bovendeerd.
- 10 juni: Teksten vertalen en/of analyseren.
- 24 juni: Esperanto-kwis door A. Claesen.

Wij vestigen er nogmaals de aandacht op dat, indien er clubleden of ex-cursisten van onze snel-

cursus zich zouden interesseren voor een vervolg-cursus, wij bereid zijn deze te organiseren zo er tenminste 15 kandidaten opdagen. — Suggesties van onze leden voor het organiseren van onze clubavonden zijn steeds welkom. — Tijdens de vakantiemaanden juli en augustus zullen er *geen* vergaderingen plaatsvinden. — De eerstvolgende snelcursus voor beginnelingen zal, bij voldoende belangstelling, starten op donderdag 3 oktober.

## HILVERSUM
**NEA-Sekcio „Dreves Uiterdijk"**
*Inlichtingen:* Mej. Middelkoop, Jonkerweg 11, 1217 PL Hilversum, ☎ (035) 43.320

**FLE-Sekcio**
*Inlichtingen:* Mevr. M.Dee-Tervoren, J. Catsstraat 10, 1215 EZ Hilversum, ☎ (035) 12.717.

## KALMTHOUT
**La Erikejo** ☆
*Inlichtingen:* Mevr. Huybrechts, Rozendreef 33, 2180 Kalmthout, ☎ (03) 666.99.88.
*Bijeenkomsten:* elke *derde* (niet meer de *laatste*) donderdag in het parochiecentrum van Heide.

## KAPELLE
**Zelanda Esperanto-Grupo**
*Inlichtingen:* Sally en Dies Krombeen, Juffersweg 4 B, 4421 JB Kapelle, ☎ (01102) 1563.

## KORTRIJK
**La Konkordo** ☆
*Inlichtingen:* De hr. van Biervliet, Oudenaardsesteenweg 158, 8500 Kortrijk, ☎ (056) 22.00.11.
*Bijeenkomsten:* elke woensdag om 19.30 u., Passionistenlaan, Jeugdherberg.

## LEEUWARDEN
**NEA-Sekcio**
*Inlichtingen:* Mevr. Y. Weidema, Goutumerdyk 18, 9084 AE Goutum. ☎ (058) 88.28.10.
*Bijeenkomsten:* donderdag om de 14 dagen om 15.00 uur in het Doopsgezind Centrum, Ruiterkwartier 173, Leeuwarden.

## LEUVEN
**Esperanto 2000** ☆
*Inlichtingen:* Marc vanden Bempt, Duisburgsestraat 12, 3030 Leuven, ☎ (016) 20.14.53.
*Bijeenkomsten:* De tweede woensdag van de maand in het Nieuw conservatorium, Koning Albertlaan 52, Leuven.
*Cursussen:* Iedere woensdag van 9 jan. tot 13 februari van 19.30 tot 21.30 u. (voor beginnelingen).
De 2de, 3de en 5de woensdag van de maand cursus voor gevorderden.

## LIMBURG
**Esperanto Limburg** ☆
*Inlichtingen:* Justus Lipsiuslaan 26, 3500 Hasselt, (011) 22.74.23.

## MECHELEN

**Mechelse Esperantogroep ☆**

*Inlichtingen:* de heer R. Saels, Lange Zandstraat 52, 2580 St.-Katheliljne-Waver, ☎ (015) 31 17 90.

*Cursussen:* Donderdag van 20 tot 22 u. in „'t Sentroem", Oude Brusselsestraat 28, Mechelen.

## MORTSEL

**Esperantogroep Mortsel ☆**

*Inlichtingen:* Speeltuinlaan 14, 2510 Mortsel, ☎ (03) 449.50.06 of Sint-Hathebrandstraat 8, 2510 Mortsel, ☎ (03) 449.50.24.

*Bijeenkomsten:* iedere zondag om 10.30 u. in het Hof van Rieth, Molenlei 68.

## NIJMEGEN

**Esperanto-Klubo Zamenhof**

*Inlichtingen:* Mevr. G.H.M. Wulfers, Lindanusstraat 16, 6525 PV Nijmegen, ☎ (080) 55.15.05.

*Bijeenkomsten:* de 2de en 4de woensdag om 20 u. op het vermelde adres.



## ROTTERDAM

**Esperanto-Grupo Merkurio**

*Inlichtingen:* de heer R. Moerbeek, ☎ (010) 36.15.39

*Bijeenkomsten:* de 1ste en 3de woensdag om 20 u., Rotterdam, Aristotelesstraat 200.

**FLE-Afdeling 2**

*Inlichtingen:* Mevr. J. Quispel, Maarland 4, 3075 JV Rotterdam, ☎ (010) 19.82.01.

*Bijeenkomsten:* iedere donderdag, Brabantsestraat 12. Eventueel telefoneren tussen 20 en 22 u.

**SAT-Rondo**

*Inlichtingen:* Mevr. N. Bout-van Veen, Tweede Pijnackestraat 12 A, 3035 GJ Rotterdam, ☎ (010) 66.30.73.

## ST.-NIKLAAS

**Esperantogroep St.-Niklaas ☆**

*Inlichtingen:* de hr. Leo Corijnen, Weynstraat 1, 2700 St.-Niklaas, ☎ (03) 776.33.88 of de hr. Gerard Baeyens, ☎ (03) 772.57.42.

## TIENEN

*Inlichtingen:* Marc vanden Bempt, Duisburgsestraat 12, 3030 Leuven, ☎ (016) 20.14.53.

In september 1985 begint voor de eerste maal een officiële Esperanto-cursus in Tienen, op 20 kilometer van Leuven. Deze wordt ingericht door Dr. P. Kempeneers in het "Provinciaal Instituut voor Technisch Onderwijs" en zal duren tot mei 1986, telkens 2 maal 2 uren per week. Indien er voldoende belangstelling is, zal dit worden herhaald in de volgende jaren. Aangezien deze cursus plaats grijpt in het kader van "Onderwijs voor sociale promotie", zijn werknemers gerechtigd het aantal studie-uren of een gedeelte daarvan af te trekken van hun verplichte werkuren. De cursisten krijgen tevens een officieel diploma. Nadere inlichtingen hierover zijn te verkrijgen bij de heer P. Kempeneers zelf: PITO, Grote Markt 3, 3300 Tienen.

## TILBURG

**Esperanto Tilburg**

*Inlichtingen:* de heer H. Appelo, Montfortanenlaan 100, 5042 CX Tilburg, ☎ (013) 68.04.73.

## TURNHOUT
*Inlichtingen:* de heer G. Duyck, Harmoniestraat 47, 2300 Turnhout, ☎ (014) 41.22.33.

## UTRECHT
**Samenwerkingscomité**
*Inlichtingen:* de heer Punt, Maniladreef 73, 3564 JB Utrecht, ☎ (030) 61.69.67.

## WILRIJK
**Esperantogroep Wilrijk ☆**
*Inlichtingen:* de hr. Roger de Schepper, Doornstraat 22, 2610 Wilrijk, ☎ (03) 827.24.05

## WIJLRE
**Esperantogroep Marnolando**
*Inlichtingen:* Tienbundersweg 38, 6321 CR Wijlre, ☎ (04450) 1248.
*Bijeenkomsten:* zaterdags middags.

## ZAANSTREEK
**Esperanto-Centrum**
*Inlichtingen:* postbus 433, 1500 EK Zaandam, ☎ (075) 16.69.31.

De groepen aangeduid met een ☆ zijn aangesloten bij de Vlaamse Esperantobond. Het lidmaatschap bedraagt er 200 fr. per persoon en geeft recht op een gratis abonnement op *Esperanto-Panorama.* Het lidmaatschapsgeld kan worden betaald aan de groep of rechtstreeks op rek. 402-5510531-55 van de Vlaamse Esperantobond.

### Dankert voor het recht van de sterkste?

In de verklaring van de rechten van de mens wordt een opsomming gegeven van de rechten die ieder mens heeft. Daaraan voorafgaand zegt art. 2 dat de rechten voor ieder mens gelijk zijn ongeacht ras, huidskleur, sexe, taal, enz...
Dat er ondanks deze plechtige verklaring veel ongelijkheden zijn, kan eenieder constateren. Maar nu wil de oudvoorzitter van het Europees Parlement, de heer Dankert, er een aan toevoegen. In het verdrag van Rome, waarbij de Europese Gemeenschap tot stand, kwam staat uitdrukkelijk vermeld dat de talen van de landen gelijkwaardig zijn. Hij stelt nu voor daar 2 of 3 uit te nemen en die een voorkeursbehandeling te geven, d.w.z. de mensen die deze talen als moedertaal hebben te bevoorrechten. En welke talen dan? Wel, volgens Dankert, de sterkste. Is dat in overeenstemming met zijn politieke opvatting, niet het recht moet zegevieren, maar de sterkste? Waarom in dit opzicht het recht van de sterkste en niet ook op andere gebieden? Laat hij daar maar eens over nadenken.
Er is een tijd geweest dat Frankrijk sterk was en het Frans overal heerste, ook in Engeland. Dat blijkt nog duidelijk uit de vele uit het Frans afkomstige woorden in de Engelse taal. En in België was daar niet het Nederlands in de vorige eeuw bijna verdwenen als officiële taal?
Natuurlijk geeft het gebruik van 7 – en spoedig 9 – talen in het Europees Parlement veel problemen. Een eerlijke oplossing is er wel. Deze is het geleidelijk aan invoeren van de gemakkelijk te leren neutrale internationale taal Esperanto. Vaak wordt gezegd: „men" wil er niet aan (wie is die „men"?). Bijna niemand weet dat in het Britse Parlement – ja juist het Britse – 153 parlementsleden, uit de verschillende politieke partijen, zich hebben uitgesproken voor Esperanto en in het Italiaanse Parlement 94 leden, ook uit diverse partijen. In het Europees Parlement is een groep van 33 leden die voorstaat.
Nog een geheel ander feit. Reeds tientallen jaren zijn mensen overal ter wereld bezig machinale vertalingen te maken. Dat is heel erg moeilijk, zo niet onmogelijk, omdat alle nationale talen veel en grote onregelmatigheden hebben. Een oplossing is het gebruik van de overwegend regelmatige taal Esperanto. Met financiële steun van de Europese Gemeenschap en van de Nederlandse staat wordt door het Onderzoeksbureau BSO in Utrecht hieraan gewerkt.

E.J. Woessink,
Doorwerth



**Magdalena Wrocławska** (14-jara lernantino), Grabonóg 62/1, PL 63-820 Piaski, Pollando, deziras korespondi kun tuta mondo pri literaturo, kolektas bildkartojn kaj poŝtmarkojn.

ik ❤ esperanto

## Radio-uitzendingen in het Esperanto, beluisterbaar in onze streken

| *Land* | *Zender* | *Dag* | *Uur*[1] | *kHz* | *m*[6] | *Ontvangstkwaliteit*[2] |
|---|---|---|---|---|---|---|
| China | **Radio Pekino**[3] | dagelijks | 2100-2130 | 7470 | 40 | III – indien niet gestoord[4] |
| | | | | 9365 | 32 | momenteel – 0 |
| | | | | 9965 | 30 | momenteel – 0 |
| Italië | **Radio Romo** | zaterdag | 2100-2120 | 7275 | 41 | soms IV, soms II |
| | | | | 7290 | 41 | idem |
| | | | | 9575 | 31 | idem |
| Joegoslavië | **Radio Zagrebo** | dinsdag | 2345-2400 | 1134 | 264 | IV |
| Oostenrijk | **Radio Vieno** | zondag | 1045-1057 | 6000 | 50 | III |
| | | | | 6155 | 49 | III |
| | | | | 7170 | 42 | V |
| Polen | **Radio Polonia** | dagelijks | 0630-0700 | 7270 | 41 | III |
| | | | 1200-1225 | 7145 | 42 | meestal V |
| | | | | 9525 | 31 | IV – indien niet gestoord |
| | | | 1630-1655 | 7285 | 41 | soms IV, soms II |
| | | | | 9675 | 31 | idem |
| | | | 1730-1755 | 6095 | 49 | soms IV, soms I |
| | | | | 7285 | 41 | eerst I tot II, later III |
| | | | 2230-2255 | 1503 | 200 | III tot IV |
| | | | | 7285 | 41 | soms IV, soms II |
| Vaticaanstad | **Radio Vatikana** | donderdag | 0700-0715 | 6250 | 48 | III tot IV |
| | | | | 7250 | 41 | idem |
| | | | | 9755 | 31 | idem |
| | | zondag | 2100-2110 | 1530 | 196 | III tot IV |
| | | | | 6250 | 48 | idem |
| | | | | 7250 | 41 | idem |
| | | | | 9645 | 31 | V |
| Zwitserland | **Svisa Radio Intern.** | ma/do/za | 1900-1910 | 3985 | 75 | momenteel III |
| | | | | 6165 | 49 | normaal V |
| | | | | 9535 | 31 | II |
| | | | 2030-2045 | 3985 | 75 | zoals voor 1900-1910 |
| | | | | 6165 | 49 | idem |

1. Europese Wintertijd.
2. Waardeschaal als volgt verdeeld: 0 – niet te ontvangen; I – zeer slecht; II – slecht; III – middelmatig; IV – goed; V – zeer goed.
3. In normale omstandigheden is 9365 het best.
4. Storingen kunnen voortkomen van de momentele atmosferische toestand, maar ook van andere zenders, en van apparatuur in de omgeving (telex, telegraaf).
5. De opmerkingen bij ontvangst zijn slechts algemene richtlijnen. Veel hangt af van het ogenblik, de plaats, uw radiotoestel, de gebruikte antenne (sprietantenne in kamer, of hoge buitenantenne). Een metaaldraad bevestigen aan de sprietantenne kan de ontvangst reeds gevoelig verbeteren.
6. De frequenties zijn te vinden op de korte golf (2 cijfers) of middengolf (3 cijfers).

**Memorlibro okaze de la 100-jariĝo de Esperanto**
Okaze de la centjara datreveno de Esperanto, VETERANA ESPERANTISTA KLUBO, intencas eldoni memorlibron pri nia movado kaj ĝiaj ĉefaj pioniroj kaj longjaraj propagandistoj.
Tiu libro devas esti por la sekvantaj jarcentoj de nia movado valoran dokumenton pri ĝiaj junaj jaroj kaj la senlacaj laboroj de ĝiaj pioniroj.
Por atingi tiun celon, ni bezonas la helpon, precipe por la redaktado, de *ĉiuj* senescepte.
Se vi aprobas tiun projekton, bonvolu, la plej eble rapide, sendi al ni fotokopiojn de ĉiuj dokumentoj pri la evoluado de Esperanto en via regiono, en via lando kaj en la tuta mondo, laŭ viaj eblecoj. Informu nin pri la senlaca agado de tiuj pioniroj kaj eventuale de vi mem por disvastigi tiun pacan ilon, kiu estas Esperanto. Se eble depost la kreado de nia lingvo.
Al ĉiuj, kiuj estinte kaj estante, senbrue laboris kaj penis por nia afero, ni devas pensi kaj ilin honori okaze de la centjara datreveno de nia „ESPERANTO".
Aliparte, informu nin se vi estos preta, kiam la eldonado estos decidita, helpi ĝin finance. Tiu libro devas esti kaj estos la verko de ĉiuj kiuj partoprenos la redaktadon pere de utilaj informoj kaj kopioj de valoraj dokumentoj.
Respondu plej eble rapide al:
R. MELO, 34, Avenue de Russie, F-03700 Bellerive sur Allier, Francujo. Aŭ al S-ino J. CICHOVA, u. Svobodarny 12, CS-190 00 Praha, Ĉeĥoslovakio.

**Een „ander" begin van het kampeerseizoen!**
Van 16 t/m 19 mei a.s., „Hemelvaartdagen", organiseert de Arbeiders Esperanto Bond FLE vakantie-Esperanto-leerdagen op de Hallse Hull, Nivoncamping te Eerbeek.
's Morgens cursus Esperanto in kleine groepjes voor beginners en gevorderden. Gratis lesmateriaal. 's Middags en 's avonds een gevarieerd vakantie-programma met veel mogelijkheden.
Ook de echte nieuwelingen van harte welkom!
Iedereen zorgt zelf voor de maaltijden, tent en toebehoren, eventueel gecombineerd met anderen.
Slapen en koken is ook mogelijk in het A.B.K.-Nivonhuis te Eerbeek (op hetzelfde terrein). Zelf rechtstreeks aanmelden.
Kampeerkosten f.6,- per nacht, Nivonleden reductie. Inschrijvingskosten f.10,- per persoon.
Nadere informatie en aanmelding:Esperanto-voorlichting FLE, Vlasdonk 1 - 1112 JD Diemen - tel: 020-909094 - Giro 5459931.

**Duits president beschermheer van het Wereldcongres**
Sinds 1905 genoten de meeste Esperanto-Wereldcongressen de bescherming van het staatshoofd van het congresland. Augsburg zal daarop geen uitzondering vormen. In een brief aan de voorzitter van UEA schrijft de President van de Duitse Bondsrepubliek, dr. Richard von Weizsäcker, het volgende: "Van de talloze feestelijkheden die in 1985 worden georganiseerd in het kader van het tweeduizendjarige jubileum van Augsburg, neemt het Esperanto-Wereldcongres een bijzondere plaats in... Met het grootste genoegen neem ik daarom de bescherming van het Congres op mij. Ik wens het ook een goed en succesvol verloop toe.

**Esperanto-tijdschriften... in Kortrijk.**
Dat in de stadsbibliotheek van Kortrijk een van de grootste verzamelingen van Esperantoboeken en -tijdschriften aanwezig is weten waarschijnlijk wel meerdere mensen. Hoe groot die collectie is, is niet zo bekend. Dat het hier niet gaat om een amateurverzameling bewijst de nieuwe uitgave van *KATALOGO de ESPERANTO-PERIODAĴOJ*. Het betreft hier geen herdruk van de oude catalogus, maar een bijlage, waarin alle nieuw-

verworven tijdschriften nummers in de periode 1982-1984 zijn opgenomen. De catalogus bestaat uit twee delen. In het eerste werden alle nieuwe tijdschriften vermeld. In het tweede komen die jaargangen voor welke ind de behandelde periode volledig werden toegevoegd of werden vervolledigd. Om u even een idee te geven van de omvang van de verzameling: De bibliotheek heeft 1 744 verschillende tijdschriften uit de periode tussen 1889 en 1984. D.w.z. 8 557 jaargangen, waarvan er 4 962 volledig en ingebonden zijn.

**Esperanto-panorama en MONATO goedkoopste tijdschriften**
Als we trachten Esperantosprekenden ervan te overtuigen dat *MONATO* één van de meest interessante tijdschriften is op de internationale markt, dan stuiten we dikwijls op de repliek dat 960 fr. voor een jaarabonnement niet weinig is. Wist u echter dat het het goedkoopste magazine is wat er bestaat?
Als je de prijs per A4-bladzijde uitrekent dan kom je aan de volgende statitiek:

| | |
|---|---|
| Monato | 2,50 fr./(14 cent) per blz. |
| Panorama | 2,50 fr./(14 cent) per blz. |
| Esperanto | 3,00 fr./(17 cent) per blz. |
| Kontakto | 3,30 fr./(18 cent) per blz. |
| OVO | 3,50 fr./(19 cent) per blz. |

Abonnementen op al deze tijdschriften kunnen worden verkregen bij de Vlaamse Esperantobond, Frankrijklei 140, 2000 Antwerpen, of bij Universala Esperanto-Asocio, Nieuwe Binnenweg 176, 3015 BJ Rotterdam.

**Geen Perzisch**
Op 11 april bracht de VPRO een reportage over Iran met als titel "De sluiers van Allah". In dit programma nam Edward Saïd, auteur van het boek "Verslaggeving over de Islam" vooral de westerse journalisten op de korrel. Hij haalde o.a. aan dat van de 300 verslaggevers die in Teheran neerstreken op het moment van de gijzeling van het personeel van de Amerikaanse ambassade, *geen enkele* de nationale taal, het Perzisch, machtig was. Saïd merkte terecht op dat van een objectieve verslaggeving uiteraard geen sprake kon zijn.



**Om elkaar beter te begrijpen**
De ambtenaren van het Franse departement Haut-Rhin, die nog geen Elzassisch kennen, moeten dringend dit Duitse dialect leren om vlotter met de bevolking te kunnen omgaan.
Dat verlangt Henri Goetschy, voorzitter van de algemene raad van dit departement, van hen. Goetschy behoort tot de aanhang van de voormalige president Giscard D'Estaing.
Hoewel Frans de enige officiële voertaal is in de departementen Haut-Rhin en Bas-Rhin, die samen de Elzas uitmaken, is Elzassisch er nog lang niet verdwenen. In de steden en bij de jongeren heeft 40 jaar verfransing uiteraard het gebruik van de volkstaal afgeremd, maar toch wordt het Elzassisch nog op grote schaal gesproken en geschreven.

*(Het Laatste Nieuws, 8 feb. 1985)*

**Andere Taal**
Herhaaldelijk is door het Europese Parlement benadrukt dat geen enkele Europese taal mocht worden gediscrimineerd. Monnet en Schumann onderkenden dit reeds als voorwaarde tot succes, maar zover is Dankert dus nog niet.
Een beperking van het aantal talen in Brussel/Straatsburg is strijdig met de democratische eis, dat iedere burger moet kunnen begrijpen, wat daar wordt gezegd, geschreven en beslist. Vertolken en vertalen blijft dus nog lang nodig!
De oplossing? Aan alle tolken/vertalers de neutrale internationale „tussentaal" leren; tevens aan alle EP-leden voor de contacten in de wandelgangen. Dan loopt binnenkort alles gesmeerd!

*(Algemeen Dagblad, 19 feb. 1985)*

**Europa en Amerika**
In een artikel over de Vredesbeweging werd gesproken over de wurggreep van Amerika en Rusland op Europa. Het is onjuist om de betrokkenheid van beide grootmachten bij Europa op één lijn te stellen. Wij hier in het vrije Westen kiezen zelf voor de Amerikaanse aanwezigheid. De politieke discussies hierover worden in de openbaarheid gevoerd. Hoort u die discussies soms ook uit de „parlementen" in bijvoorbeeld Oost-Berlijn en Warschau? Natuurlijk is het goed dat de Europeanen samen tot een goede verstandhouding komen. In het Westen, althans in Nederland, wordt inderdaad vrijwillig mijns inziens teveel tegen Amerika aangeleund. Wij staan toe dat onze benzine duurder wordt alleen omdat de ruwe olie zogenaamd met Amerikaanse dollars wordt betaald. Vooral op cultureel gebied proberen wij in Europees verband te weinig een Europees gezicht te tonen. De Amerikaanse cultuur van tv en muziek is maatgevend. Op Nederlandse lagere scholen wordt het onderwijs in de Engelse taal verplicht gesteld. Waarom niet méér samen opgetrokken met de andere landen van de Europese Gemeenschap? Er zou veel meer uitwisseling moeten komen tussen de verschillende landen en culturen. Hiervoor is niet het Engels de aangewezen taal, maar een internationale taal zoals het Esperanto!

*(Het Binnenhof, 26 feb. 1985)*

**Kenia met zijn vele talen komt vertalers tekort**
Kenia heeft vele problemen bij het stimuleren van een eigen literair leven. Een ervan is een gebrek aan opleidingsmogelijkheden. Een ander het gebrek aan vertalers. In de koloniale tijd plachten missionarissen, die zich moeizaam Swahili en andere inheemse talen eigen hadden gemaakt, veel te vertalen. Het is nu zeer wel mogelijk Kenyanen te vinden die van het Engels in het Swahili en omgekeerd kunnen vertalen. Maar er zijn slechts weinigen die twee - van de maar liefst veertig - inheemse talen voldoende beheersen om bijvoorbeeld een tekst in Gikuyu in Swahili, of Luhya of Kamba te vertalen of vice versa.
Het probleem wordt uitgebreid behandeld in de Unesco-publikatie Adult Education.

*(Unesco features en jeugdnieuws, Nr.5 dec. 1984)*

**Spraakverwarring**
Dat „Tien-dei-mans" onze minister van Buitenlandse zaken is in het Frans, weten we. En Martens wordt doorgaans tot Marteins geradbraakt. Erg is dat niet, per slot van rekening leert een mens leven met die eeuwenoude onweerstaanbare drang van onze zuiderburen om al wat hun vreemd klinkt prompt om te dopen in een „welluidender", Frans naampje. Overigens komen Tindemans en Martens er nog vrij goed vanaf in vergelijking met bievoorbeeld de Latijnse klassieken. Wat zou een Tacitus nu b.v. denken van Tacite en Caesar zou wellicht boos opkijken van het alledaagse Jules César.
Maar ook dat is klein bier bij de jongste Wallingantische oprisping van onze konfraters van het socialistische dagblad Le Peuple, die de strijdbijl klaarblijkelijk hebben opgegraven. Hoe anders te verklaren dat in grote opmaak werd aangekondigd dat De Clerq wordt opgevolgd door... F. Grosjean, in Vlaanderen bekend als Frans Grootjans. In de toekomst wordt het dus nog een tikkeltje moeilijker in dit land. Na Waremme - Borgworm, Liège - Luik, nu ook Grootjans - Grosjean (overigens nog fout), Dehaene - Lecoq, Mw. D'Hondt - Lechien, enz. Dat wij van onze kant voortaan zullen gewagen van minister Olijfboom - Olivier kunnen we echter ontkennen. Vlamingen respekteren nu eenmaal het taaleigen van andere volkeren.
*(GvA, 10 jan. 1985)*

**James M. MARKHAM** van de *New York Times* versloeg in 1976 voor zijn krant de Libanese burgeroorlog toen moslims met mitrailleurs bij een wegversperring zijn auto aanhielden. Markham probeerde in het Frans en Engels te vertellen wie hij was. De schutters snauwden "Ahki Arabi! Ahki Arabi!" ("Arabisch spreken!") en sleurden hem uit zijn auto, kennelijk op het punt hem dood te schieten. Gelukkig had Markham zich twee weken lang intensief bezig gehouden met het leren van die taal op de Berlitz School in New York. Ondanks zijn angst kende hij genoeg Arabisch om zijn leven te redden.
*Het Beste*, april 1985

**Spraakverwarring**
Aan de Frans-Duitse grens heerste een Babylonische spraakverwarring. De Franse politie hield er een wagen aan, met een Cambodjaanse bestuurder uit Parijs, op stap met een Franse vriendin van Poolse origine. In de kofferruimte trof de politie twee Chinezen aan, in het bezit van Rwandese visa, die via Oostenrijk en West-Duitsland werden binnengesmokkeld.
Er werd een Chinese tolk bijgehaald, maar die bleek - overmaat van ramp - alleen het Kantonees machtig, een taal die het gesnapte echtpaar helemaal niet verstond. De Franse agenten vonden er tenslotte niets beters op, dan de Chinezen terug naar West-Duitsland te sturen, en de eigenaars van de auto te arresteren.
*(Belang van Limburg, 22 feb. 1985, rubriek „Bij de mensen af")*

Deze maand gaat de boekenbon naar Mw. Van Ingelgem uit Aalst. Hartelijk proficiat!



*(vervolg van blz. 2 "Wij danken")*

| | |
|---|---|
| Claeys A. | 1 250 |
| D'Hulster A. | 1 250 |
| Iserentant R. | 1 250 |
| Martens R. | 1 250 |
| Roose F. | 1 250 |
| Willems M. | 1 250 |
| Decaluwe M. | 1 250 |
| Decoene E. | 1 400 |
| Maes M. | 25 |
| Bosmans A. | 190 |
| Olsen | 175 |
| Vanheerswynghels | 600 |
| Leuntjes C. | 320 |
| Mees F. | 625 |
| De Weerdt S. | 400 |
| Vandendaele J.P. | 1 000 |
| *Totaal:* | BF 104 167 |